

Starp valsti un ģimeni: mājsaimniecību sociālekonomiskā dzīvotspēja laukos

Kristīne Rolle
RSU doktorante
28.04.2020.

Etnogrāfiskais lauka darbs Vidzemes un Latgales mājsaimniecībās – viensētās (veikts 2017.- 2019)

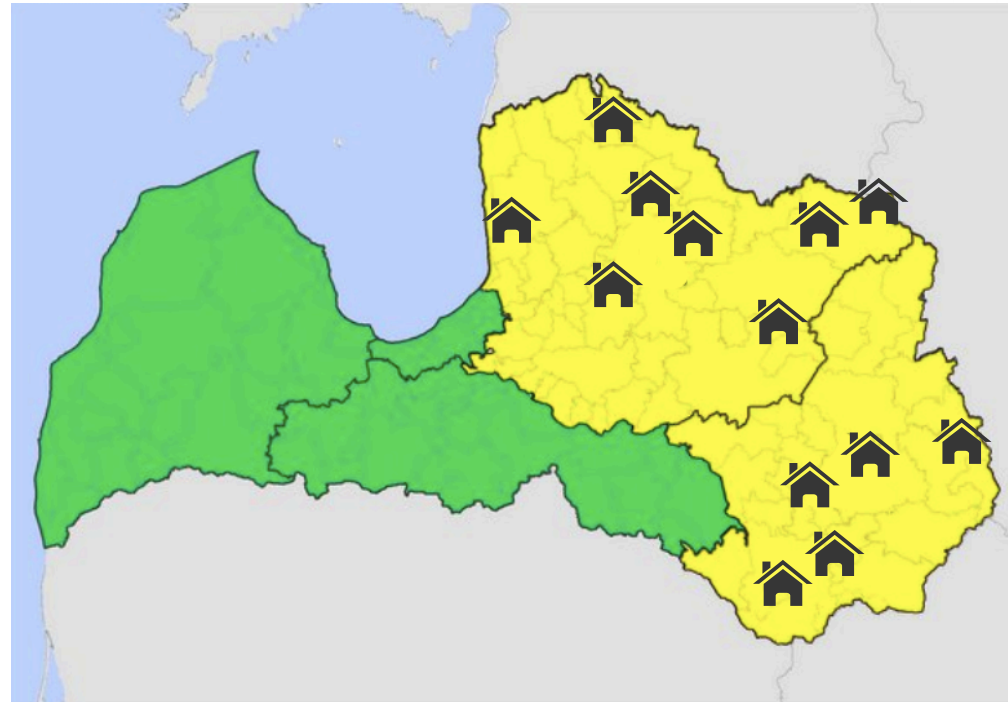
**Vidzemē 17 mājsaimniecības
Latgalē 15 mājsaimniecības**

Metodes:

Intervijas

Līdzdalīgais novērojums (2)

Kartēšana (8)

Mājsaimniecību dzīvotspēja laukos

Ekonomika, nodarbinātība

Daudzveidīgi saimniekošanas veidi
ienākumu avoti

Intensīva vietējo resursu
izmantošana

Nozīmīga iesaiste neformālajā
ekonomikā (t.sk., dalīšanas ekonomikas
prakses)

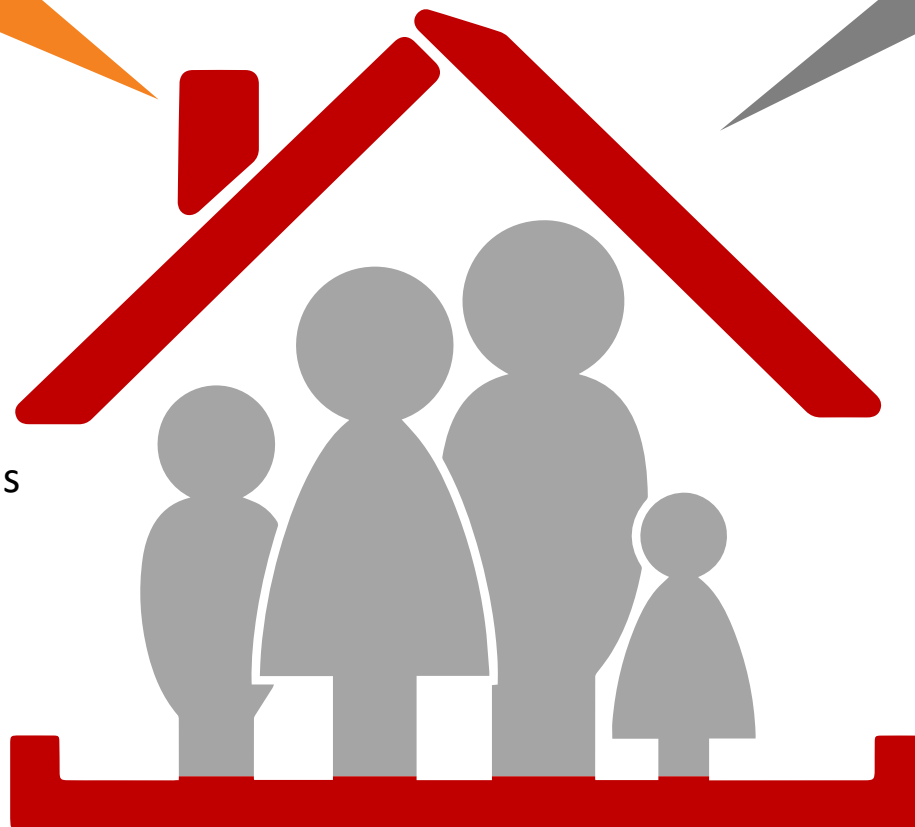
Piesardzība pret ārējo finanšu
resursu izmantošanu (kredīti/ES
fondi)

Ģimene, radi

Plašs radnieciskais tīkls, šaurs ikdienas
regulāro attiecības loks

Palielinās tuvākās radniecības
ģeogrāfiskais attālums

Mazinās radniecības sociālekonomiskā
nozīme

Valsts interese

Ekonomiski aktīvs indivīds

(kopš pirmās neatkarīgās Latvijas laikiem, kad radās pirmās sociālā sistēmas ar mērķi atbalstīt strādājošos indivīdus)

Reprodukcija

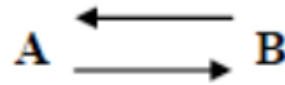
(kopš Padomju Savienības laikiem, kad radās nepieciešamība atjaunot populācijas zaudējumus)

valsts $\longleftrightarrow$ indivīds

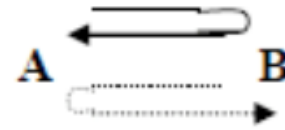
Reciprocitāte

Ģeneralizētā
reciprocitāte

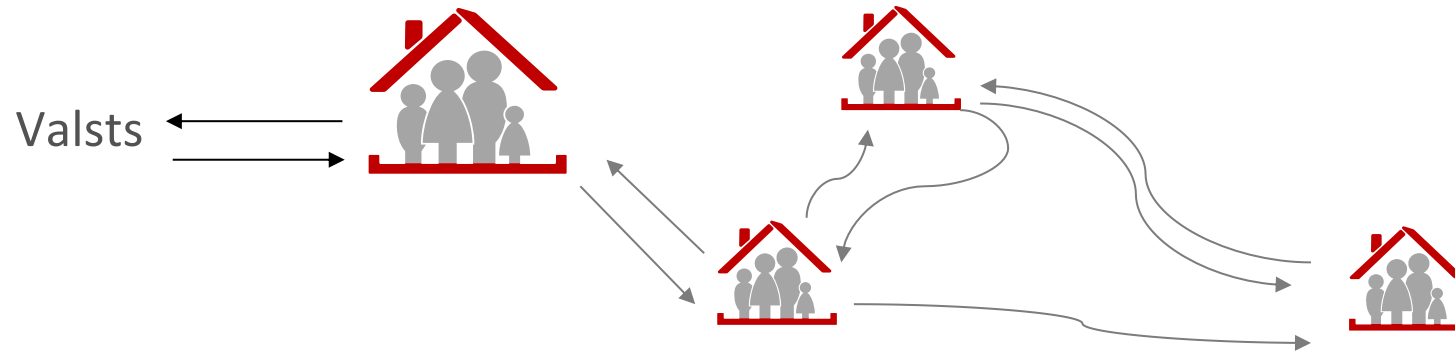

Līdzsvarotā
reciprocitāte

Negatīvā
reciprocitāte

M. Sahlins, 2004

Mājsaimniecības savai dzīvotspējai izmanto dažādus tiem pieejamos resursus gan formālās (oficiāli algots darbs, reģistrēta uzņēmējdarbība), gan neformālās ekonomikas ietvaros (ģimene, dārzs, darbs bez līguma, barters un dalīšanās u.c.).

Situācijās, kad mājsaimniecībai ierobežotas iespējas darboties formālās ekonomikas ietvaros, valsts kā resurss tiek turēts mājsaimniecības redzeslokā (un izmantots tad, kad labumu var gūt neiekļaujoties stingri regulētajās, balansētajās attiecībās), tomēr ikdienas ekonomika lielā mērā tiek balstīta uz resursiem, kas daudz elastīgāk spēj pielāgoties reālajām ikdienas vajadzībām.

Indivīdi (mājsaimniecības) savstarpēji veido un uztur sadarbību ikdienas dzīves organizēšanā, tomēr ir rezervēti pret kopīgām iniciatīvām, kas paredz iekļaušanos attiecībās ar stingri regulētām, neelastīgām struktūrām (valsts, bankas).

Paldies par uzmanību!

